

บทที่ 1

บทนำ

1.1 บทนำ

ไม้ผลเมืองหนาวขนาดเล็ก (Temperate small fruits) อยู่ใน dicotyledonous angiosperms (พืชมีดอก ใบเลี้ยงคู่) บางแห่งเรียก Soft fruit เนื่องจากลักษณะของผลและผิวจะนิ่มเมื่อสุกเต็มที่ ไม้ผลขนาดเล็กมีมากมายหลายชนิด แต่ชนิดหลักๆ ที่ผลิตเพื่อเป็นการค้ามีจำนวนไม่มากนัก เช่น องุ่น สตรอเบอร์รี ราสพ์เบอร์รี แบล็คเบอร์รี กูสเบอร์รี เคพกูสเบอร์รี กีวีฟรุต เสาวรส และแคนเบอร์รี สำหรับประเทศไทย มีการปลูกไม้ผลขนาดเล็กในพื้นที่ของมูลนิธิโครงการหลวงมานานกว่า 20 ปี ในระยะแรกเป็นการทดลองวิจัยเพื่อเป็นพืชปลูกทดแทนฝิ่น และได้ส่งเสริมพืชบางชนิดให้เกษตรกรปลูก ได้แก่ สตรอเบอร์รี เสาวรส เคพกูสเบอร์รี และราสพ์เบอร์รี (ณรงค์ชัย, 2550) จากรายงานผลการพัฒนา มูลนิธิโครงการหลวง พบว่าผลผลิตและรายได้จากการจำหน่ายเคพกูสเบอร์รีในปี 2558 มีปริมาณผลผลิต 79.8 ตัน มูลค่ารวม 6.973 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2559 เป็น 117.9 ตัน มูลค่ารวม 10.715 ล้านบาท (งานพัฒนาและส่งเสริมการปลูกไม้ผล มูลนิธิโครงการหลวง, 2559) ในส่วนของราสพ์เบอร์รีมีปริมาณผลผลิตในปี 2555 จำนวน 254.20 กิโลกรัม มูลค่ารวม 55,766 บาท (รายงานผลการพัฒนา มูลนิธิโครงการหลวง, 2555) แต่ในปี 2559 ราสพ์เบอร์รีมีปริมาณการผลิตลดลง มีปริมาณเพียง 139.20 กิโลกรัม มูลค่ารวม 30,624 บาท (งานพัฒนาและส่งเสริมการปลูกไม้ผล มูลนิธิโครงการหลวง, 2559) ขณะที่แบล็คเบอร์รี เริ่มมีการจำหน่ายผ่านฝ่ายตลาดของมูลนิธิโครงการหลวงในปี 2558 มีปริมาณผลผลิต 12.60 กิโลกรัม มูลค่ารวม 6,009 บาท และเพิ่มขึ้นในปี 2559 มีปริมาณการผลิตจำนวน 41.10 กิโลกรัม มูลค่ารวม 10,022.50 บาท (งานพัฒนาและส่งเสริมการปลูกไม้ผล มูลนิธิโครงการหลวง, 2559) โดยราคาเฉลี่ยของเคพกูสเบอร์รี ราสพ์เบอร์รี และแบล็คเบอร์รี เท่ากับ 90 บาท 220 บาท และ 250 บาทต่อกิโลกรัม ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม แม้เคพกูสเบอร์รีจะมีปริมาณผลผลิตมากแต่พบว่าผลผลิตมีหลากหลายลักษณะทั้งผลกลม ผลรี และมีทั้งขนาดใหญ่เล็กที่แตกต่างกันไป ทั้งนี้เนื่องจากการขยายพันธุ์ปัจจุบันใช้วิธีการเพาะเมล็ด จึงทำให้ผลเคพกูสเบอร์รีที่ได้มีลักษณะที่กลายพันธุ์ ผลผลิตไม่สม่ำเสมอ ไม่มีคุณภาพ การใช้ต้นกล้าที่ได้จากการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่ออาจเป็นทางเลือกหนึ่งที่สามารถพัฒนาการปลูกของเคพกูสเบอร์รี เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและมีลักษณะตรงตามพันธุ์ ส่วนการปลูกราสพ์เบอร์รีในปัจจุบันที่ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกนั้นพบว่าให้ผลผลิตต่อต้นต่ำ จึงจำเป็นต้องศึกษาถึงรูปแบบการปลูกแบบใหม่ที่สามารถเพิ่มปริมาณผลผลิตและเพิ่มผลตอบแทนให้ดียิ่งขึ้น สำหรับแบล็คเบอร์รีเป็นพืชชนิดใหม่ของมูลนิธิโครงการหลวง ยังไม่มีการส่งเสริมให้แก่เกษตรกร จึงต้องมีการศึกษาพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับการปลูกบนพื้นที่สูง และรูปแบบการปลูก ได้แก่ รูปแบบค้างและการจัดการกิ่งของแบล็คเบอร์รีเพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต ดังนั้นจึงต้องมีการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีการผลิตใหม่ๆ ที่สามารถเพิ่มผลผลิตและคุณภาพผลิตผลได้ ตลอดจนการหาชนิด/พันธุ์พืชใหม่ๆ ที่สามารถปลูกได้ในสภาพแวดล้อมบนพื้นที่สูง เพื่อเป็นโอกาสสำหรับเกษตรกรบนพื้นที่สูงในการปลูกพืชทางเลือกใหม่ๆ สร้างรายได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาการให้ผลผลิตของเคพกูสเบอร์รี่จากต้นเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อที่มีคุณภาพ และลักษณะตรงตามพันธุ์
- 2) เพื่อศึกษารูปแบบการปลูกราส์เบอร์รี่ที่สามารถเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต
- 3) เพื่อทดสอบพันธุ์และวิธีการปลูกแบล็คเบอร์รี่เพื่อเพิ่มปริมาณและคุณภาพผลผลิต

1.3 ขอบเขตของการศึกษา

- 1) การศึกษาการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตของเคพกูสเบอร์รี่เปรียบเทียบกับต้นจากการเพาะเมล็ด และต้นที่ได้จากเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ อย่างน้อย 1 พื้นที่
- 2) การศึกษารูปแบบการปลูกแบบใหม่ของราสพ์เบอร์รี่ที่สามารถเพิ่มผลผลิตต่อต้นและต่อพื้นที่ อย่างน้อย 1 พื้นที่
- 3) การทดสอบพันธุ์แบล็คเบอร์รี่บนพื้นที่สูง อย่างน้อย 3 พันธุ์